

Türkmensähradaky Osmanly mesjidi

Category: Kitapcy, Taryhy ýerler
написано kitapcy | 23 января, 2025

Türkmensähradaky Osmanly mesjidi TÜRKMENSÄHRADAKY OSMANLY MESJIDI

Türki halklaryň müňýylliyklara uzaýan baý öwüşginli we buýsançly umumymilli taryhy we medeniýeti bar. Elbetde, bu baý medeniýetiň gözbaşynda we özeninde bolsa, türkmen halky bar. Gadymy Turan imperiýasyny, Parfiýa, Kuşanlar, Eftalitler döwletlerini, Beýik Oguz, Hazar kaganlyklaryny, Gaznawylar soltanlygyny, Seljuklar imperiýasyny, Horezmşalar döwletini, dünýä şan beren Osmanly we Hindistandaky Bahadyrly, Kutubşalar, Halajylar türkmen döwletlerini, Emir Teýmirleňiň nesilşalygyny, Altyn Ordany, Mamlýuklar, Garagoýunly, Akgoýunly, Sefewiler, Gajar, Owşar döwletlerini... (sanasaň sogaby kän!) döredenler hut türkmenlerdir, türkmenleriň atababalarydyr!

Dünýäniň çar künjüni ýurt tutunan türkmen Adriatik deňziniň kenarlaryndan tä Hytaý diwarynyň eteklerine çenli aralykda ýazylyp-ýaýrap, onlarça türki halklaryň kemala gelmeginde möhüm rol oýnady. Hatda bu gün saýrylaşyp bütinley başga halka öwrülen kowumlaryň käbiri özleriniň etniki düzümünde türkmen ganynyň, türki gatanjyň bardygyny buýsanç bilen boýnuna alýarlar. Makalamyzyň gürrüni bu barada däl. Biz bu söhbetimizde şu giň geografik giňişlikde ýaýrap birgiden medeniýetleri döreden halkamyzyň dünýäniň başga künjünde ýasaýan ganybir doganlary bilen taryhyň hiç bir döwründe hem üzňeleşip gitmändigini bir mysalyň – bu gün Eýran Yslam Respublikasynyň çäklerinde galan türkmen ýurdy Türkmensährada yüz ýyldan gowrak wagt mundan öñ gurlan Osmanly mesjidiniň üsti bilen görkezmek isleýaris.

Halk arasında şeýle bir gürrüň bar: Türkmensähranyň ymamy haja gitmek üçin Mekgä tarap ýola rowana bolýar. Ymam ýolda osmanly

paşasyna (generalyna) sataşýar. Paşa oňa:

– Men sizi düýsumde gördüm. Näme arzuwyň bolsa aýt, berjaý edeýin – diýipdir.

Ymam oňa ýasaýan ýerinde metjidiň ýoklugyny we bir metjit salmaga kömek gerekdigini aýdýar. Osmanly serkerdesi oňa:

– Men saňa metjidi salyp berjek ussa we gerekli puly ugradaryn, olar arzuwlan metjidiňi gurup bererler – diýipdir.

Wadasyny ýerine ýetiren paşa ymama iki sany ussa we gerekli harçlyk puly ugradýar. Wagtyň geçmegi bilen ussalar baran ýerlerinde – Türkmensährada aradan çykypdyrlar we şol ýerde-de jaýlanypdyrlar...

Halk arasında aýdylanlara gulak gerseň, metjidi gurmaga hemayat eden Ysmaýyl Enwer paşa eken. Ymam ony patyşadır öýdüpdir.

Aradan 6-7 ýyl dagy geçipdir. Şol wagtlar on iki ýaşly oglanjyk bolan İşan hojanyň kakasy şeýle waka şáyat bolupdir: Bir gün Osmanly döwletinden ýokary činli bir serkerde gelipdir we metjitde baş gije-gündizläp düşläpdir. Soňra ol ýoluna dowam edip, Türkmenistana sary ýoluna dowam edipdir. (Aýdylan wagt yüz ýyl çemesi mundan öñ – Ysmaýyl Enwer paşanyň Türküstanı [Orta Aziýany] rus basybalyjylaryndan azat ediş hereketini turzan ýyllaryna gabat gelýär).

Häzir Gylyç işan hezretleriniň ogullarynda onuň ýazgy depderi we Osmanly metjidiniň ýadygärlik ýazgysy saklanyp galypdir.

Osmanly metjidi hakyndaky gymmatly maglumatlary we bu barada gyzykly gürrüňleri beren hem Ak işan hojanyň ogludyr.

http://www.turkbilimi.com/iran-turkmensahrada-osmanli-camii/Taryhy_yerler